

trebnega kruha. — Res občudovanja vredno ljudstvo, da pri takih okoliščinah ne obupa!

Pri celi tej nesreči pa iztirjavajo davčni eksekutorji zaostale davke, t. j., prodajajo ljudstvu ono malo imetje, kar mu ga je še preostalo. Podpisani stavijo torej sledeči nujni predlog: Visoka zbornica naj z vsemi prikrajsanji, ki so mogoči po opravljenem redu, preiskuje stisko v okrajih Brežice in Kozje. V formalnem obziru se predlaga: ta nujni predlog naj se izroči proračunskemu odseku, ki ima v osmih dneh o njem zbornici poročati in primerne predloge staviti.

V teku te seje so še nezadovoljni levčarji jeli kljubovati zopet na drug način. Mnogotere občine so vložile razne želje in prošnje. Običajno je, da, če katera občina kaj posebno važnega zahteva, da se oglasi tisti poslanec, ki je prošnjo predsedništvu izročil, ter prosí, naj se ona prošnja ponatisne v sejnem zapisniku. Nikoli še ni prišlo kateremu poslancu na misel, da bi zavoljo take želje terjal glasovanje po imenih. A dne 24. maja so uprizorili nemški junaki tak »špektakel«. Tako se je tratil 8 ur zlati čas in se bode tratil, Bog zna, kako dolgo!

Socijalni demokratje in krščanski socijalisti.

(Pometek iz govora A. K. na I. zboru katoliškega-polit. društva za vranski okraj.)

Dandanes vlada med vsemi stanovi občna nezadovoljnost. Kmet vzdihuje in toži o slabih časih. In res ima on najbolj pravico vzdihovati in tožiti, ker skrbi se za vse drugo bolj kakor za kmeta. Država varuje zajce in srne po gozdih, da jih ne smejo postreljati, varuje ribe v vodah, kmeta pa ne varuje, kmeta sme vsak robiti in zatirati. Za-tó ni čudno, da kmečki stan takó grozovito propada, za-tó ni čudno, da pri nas v Avstriji pride vsako leto na boben kakih 10.000 kmečkih posestev. To ravno očividno kaže, da je zdihovanje kmetov, da so njihove tožbe popolnoma opravičene.

In kakor kmetje vzdihujejo in tožijo, takó tožijo in vzdihujejo po svoje tudi rokodelci, obrtniki in delavci. Nikjer ni najti prave zadovoljnosti, povsodi se sliši: Takó ne more več dalje iti, drugače mora biti! Nujne pomoči je torej treba vsem delavskim stanovom. Kdo pa bo pomagal? Najbolj se širokoustijo socijalni demokratje, da hočejo pomagati kmetu in delavcu. Toda čujmo jih, kakó hočejo ti pomagati!

V nekej knjižici, katero je spisal znani slovenski socijalni demokrat Kristan, stojé besede, da »za kmeta in delavca ni rešitve, dokler se ne izpremeni dandanašnji družabni red, dokler ne pride namesto zasebne splošna last«. To se pravi: socijalni demokratje hočejo vzeti vsakemu človeku, torej tudi kmetu vse njegovo premoženje, njive, travnike, hiše, živino itd., sploh vse in vse to hočejo izročiti v last državi. Potem ne bo več nobenega posestnika; še jedne ovce, še jedne kure ne bo smel nihče imeti, vse, prav vse bo last države. Vsak človek brez razločka bo moral neki potem delati in za svoje delo bo dobil od države, kar mu bo za življenje potrebno: hrano, obleko itd. Socijalni demokratje torej pravijo: Takrat bo konec nezadovoljnosti in revščine na svetu, kedár bodo vsi ljudje jednaki, t. j., kedár noben človek ne bo nič imel, država bo pa imela vse in bo ona dajala ljudém piti, jesti in drugih rečij, kedár bo sama hotela in kolikor bo hotela.

Prašam vas, ali bi se to dalo izpeljati, kar trdijo socijalni demokratje? Da; to bi se dalo izpeljati, če bi bili vsi ljudje na svetu angeli. Vsi ljudje pa nikdar ne bodo angeli, za-tó se to tudi nikdar izpeljati ne bo dalo. Poglejmo bolj natanko, kaj bi bilo, če bi država imela vse, a posamezen človek nič? Vsi ljudje bi bili najrev-

nejši sužnji, kateri bi bili popolnoma odvisni od države, bili bi kakor živina, katerim bi država dajala jesti, kedár bi se ji zljubilo. In dalje! V socijalno demokratični državi bi bili tudi lenuhi, pijanci, postopači itd., kakor so dandanes. In menite li, da bodo ti hoteli delati, ker bodo videli, da jih država mora vse jedno preživiti, če delajo ali ne? Kdo bo le imel veselje za-nje delati, kdo bo sploh imel veselje do dela, ker ne bo delal za-se, marveč le za druge?

Socijalni demokratje dalje ne bodo imeli nobenih sodišč, nobenih postav in tudi ječ ne. Veste, zakaj ječ ne bodo imeli? Pravijo namreč, da hudodelniki kakor so roparji, tatovi itd. le za-tó svoja hudobna dela uganjajo, ker so na umu bolni. Za-tó jih ne bodo devali v ječe, pač pa bodo zidali velike bolnišnice, v katerih bodo za-nje lepó skrbeli. In istino teh mojih besedij, katere sem zdaj rekel, hočem tudi zgodovinsko dokazati.

V začetku tega stoletja je živel na Angleškem bogat mož, kateremu se je reklo Robert Owen. Ta je tudi mislil, da bi se dalo takó živeti, kakor pravijo dandanašnji socijalni demokratje. Za-tó je leta 1824. prodal na Angleškem vsa svoja posestva in je odšel z okrog 1000 možmi in njih ženami v Ameriko. Tam je ustanovil v deželi Indiana veliko naselbino, katero je imenoval: Novo harmonijo (New Harmonie). V tej naselbini so bili vsi ljudje jednaki in so vse skupno imeli. Če je kdo delal, ni dobil nič plačila, če je kdo kako hudobijo naredil, ni bil nič kaznovan, marveč dejali so ga v bolnišnico in so zanj lepó skrbeli. Toda teh bolnikov je bilo vedno več. Pridni so nekaj časa delali, a ker so videli, da se za lenuhe ravno takó skrbi, čeprav nič ne delajo, so tudi oni delo ustavili. Kdo bi tudi za lenuhe delal? V naselbini so nastali prepiri, revščina itd.; pridni ljudje so jo zapustili in čez dve leti je vse razpalo. Robert Owen se je ves potrt vrnil nazaj na Angleško, kjer je v revščini umrl. (Konec prih.)

Cerkvene zadeve.

Cerkvene slovesnosti v Rimu.

V Rimu, dne 20. maja 1897.

Danes so se za právo že začele velike cerkvene slovesnosti. Od vseh krajev sveta, celo iz Egipta in Jutrovega so prišli škofje; največ jih je iz Francoskega in Laškega. — V avstrijskem zavodu S. Maria dell' Anima jih za sedaj stanuje že 6 in sicer iz Avstrijskega kardinal-nadškofo praški in naš mil. knezoškof; iz Ogerskega: škof Steiner iz Stolnega Belgrada; iz Aleksandrije upravitelj ondotnega patrijarhata, škof Ciril Makarij, iz Neméije pa škofa iz Strassburga in Moguča. Nekaj še jih pride te dni.

Danes okoli 9. ure so kar zaporedoma drdrale kočije proti Vatikanu. O 1/2 10. uri je bil napovedan konzistorij.

Po cerkvenih postavah namreč sv. oče dvakrat skličejo kardinale, nadškofe in škofo v konzistorij ali zborovanje, preden koga slovesno vštejejo med svetnike. Jeden konzistorij je bil že hitro po Veliki noči.

Ti konzistoriji se imenujejo »poljavni«, ker kar se tukaj sklene, pride sicer v javnost, a navzoči smejo biti le kardinale, škofje in apostolski protonotarji. V »javne« konzistorije pa sme priti vsak, kdor le dobi vstopnico.

Tako je tudi danes švicarska straža puščala v Vatikan le kardinale in škofo pa njihove spremljevalce in strežaje.

V klementinski dvorani (Sala Clementina) so si kardinale in škofje oblekli predpisano obleko. Kardinale

imajo rdeče talarje, roketo, rdečo cappo in rdeče birete. Škofje imajo višnjeve talarje, roketo, nad to zavito višnjevo cappo in na glavi violeten biret. — Zanimivo je bilo gledati vzhodne škofe v njihovih častljivih opravih in visokimi črnimi kapami na glavi.

Iz klementinske dvorane so kardinali in škofje šli v bližnjo konzistorijalno dvorano, kjer so čakali sv. očeta. Spremljevalci so pa morali ostati zunaj. Marsikom je menda hudo djalo, ta ali oni bi rad smuknil noter, toda Švicarji imajo bistre oči in močne roke, katerim se mora vsak pokoriti. Sicer pa tudi ne bi imeli prostora za nas, če bi nas vse pustili noter, saj so še celo apostolski protonotarji danes morali ostati doma, ker je nenavadno veliko škofov prišlo. S kardinali vred jih je bilo kakih 250.

Kmalu ob 10. uri so vstopili v dvorano sv. očeta, ogrnjeni z rdečim pluvijalom in z zlato škofovsko mitro na glavi. — Ko so se vsedli na svoj prestol, so s krepkim glasom zapeli »Veni Sancte Spiritus . . .«, ko so odmolili molitev v čast sv. Duhu, začeli so z zvonkim glasom svoj govor.

Jasno in jedrnatno so govorili o čednostnem življenju blaž. Antonija Marije Zaccaria iz družbe barnabitov in Petra Fourierja iz reda avgustincev. Pripovedovali so, kako natančno in strogo se je vse preiskovalo in zrelo presodilo. Ker je pa stvar velikega pomena, želijo zvedeti še mnenje kardinalov in škofov. Nagovor papežev poslušajo škofje stojé, kardinali pa sedé.

Sedaj se začne glasovanje. Kardinali zaporedoma glasujejo ustmeno; nekateri kratko izrazijo svoje mnenje, drugi pa obširneje utemeljujejo. Svojo izjavo pa mora vsak tudi pismeno izročiti kongregaciji za sv. obrede.

Na isti način bi glasovali tudi patrijarhi, nadškofje in škofje, toda ker bi se vsled velikega števila udeležencev konzistorij preveč zavlekel, oddali so svoje izjave pismeno, glasovali pa kratko po tem-le vzorec: »Placet (vel non placet) ob rationes, a me in voto scripto et subscripto allatas«; strinjam se (ali ne strinjam se) iz razlogov, katere sem navedel v pisani in podpisani izjavi. Pismene izjave se izročé tajniku zbora za sv. obrede. To izjavo morajo priposlati tudi tisti škofje, ki niso bili v konzistoriju, a sedaj bivajo v Rimu. Kardinali, ko glasujejo, nagovoré sv. očeta stojé in odkrite glave, svoj govor pa nadaljujejo sedé in pokriti. Vsi drugi glasujejo stojé in odkrite glave.

Izjava se glasi po priliki tako: Na podlagi tega, kar sem slišal in bral o življenju, čednostih in čudežev teh spoznavalcev, izprošivši si od Boga razsvetljenje, izražam brez pomisleka svojo pobožno željo in mnenje, da sv. oče po pravici lahko prišteje ta dva blažena med število svetnikov v poveljanje božje, v večje češčenje svetnikov, v obujenje gorečnosti pastirjev in ovčic in v zveličanje neumrlih duš.

Vsi navzoči kardinali, nadškofje in škofje so jednoglasno oddali glasove, naj sv. oče čim prej bl. Ant. Mar. Zaccaria in bl. Petra Fourier prištejejo med število svetnikov.

Ko je bilo glasovanje končano, so sv. oče nadaljevali govor, izražujoč svoje veselje nad soglasjem cellega zbora.

Obljubijo, da zadovolje splošni želji ter z besedami »adscribimus . . .« prištejejo oba med število svetnikov katoliške cerkve.

Slovesna kanonizacija bo pa v Petrovi cerkvi na praznik vnebohoda Gospodovega, dne 27. majnika. »Protonotarius fiscalis« pozove na to pričujoče notarje, naj sestavijo javno listino o konzistoriju. Njih dekan odgovori v imenu vseh: »Conficiemus« — sestavimo. Protonotarius fiscalis se na to obrne k spremstvu papeževemu in reče: »Vobis testibus« — vi ste pričé.

H koncu so sv. oče podelili navzočim svoj blagoslov in potem v spremstvu dveh kardinalov in nekaterih prelatov zapustili dvorano. S tem je bil konzistorij končan o 1/4 1. uri. — O življenju in delovanju novih dveh svetnikov o drugi priliki kaj več.

Gospodarske stvari.

Kmetijski stroji.

V sedanjem času se že skoraj vsako delo opravlja s strojem. Na roko delati, kakor pravi kmet, že malo kdo hoče. Tako so tudi za kmetijstvo vpeljali različne stroje. Vpraša pa se, ali bi si te tudi naročevali? Na takšno vprašanje lahko odgovarjamo z da in ne. Poglavitna dva pogoja sta pač, da imamo denar, in da je polje za obdelovanje s strojem primerno in ugodno. V sledečem hočemo govoriti o strojih, ki so pri nas že bolj ali manj v navadi.

Ljubi kruhek je naš prvi in glavni živež. Ako tega ni, nas začne takoj tretji huda lakota. Zito je podlaga našega živeža. Ako bi se ne obdelovalo polje, bi nam v kratkem začela huda presti. Torej hočemo v tej razpravi na prvo mesto postaviti stroje, s katerimi obdelujemo polja.

Naš kmetič rabi pri oranju še navadni plug z enim rezalom. Tu in tam, sicer pa redko in tudi le pri grajščinah, vidiš tudi pluge z dvema ali tremi rezali. V Ameriki, kjer imajo prav velika posestva, rabijo tako imenovane »Sulko-pluge« za tri konje, ki pa tudi na enkrat režejo tri brazde. Našim razmeram pa ti ne ugajajo, ker so prvič predragi, drugič pa tudi lega naših njiv tem ne prija.

Pšenico, rž, ječmen in oves seje Amerikanec s strojem. Ta stroj, ki ga vleče po njivi konj, razdeli zrnje po njivi jako primerno v vrste. Njiva je s strojem v trenutku posejana. Prav lepo je videti po njivi, ko mlade rastline po vrsti zlezejo iz zemlje. Kolikor mi je znano, rabijo te stroje na poljedelski in vinorejski šoli v Mariboru, ker tam sem videl celo njivo po vrsti vsejane pšenice. Za naji pa ta stroj, moj dragi kmetič, ni, ker imava premalo posestva, ter bi nama stroj le samo rjevel, dobička pa ne bi prinašal nobenega. Naj ga le imajo bogatini, midva pa še bova z roko sejala.

Kako se naše žanjice potijo pri žetvi! Amerikanckam pa te vročine ni treba nikakor prenašati. Kakor za setev, imajo tam tudi za žetev posebne stroje. V takšen stroj se vpreže navadno po eden konj. Na stroju sedi navadni mož, ki prav mirno za vajeti drži, stroj pa reže zito, ga veže, ter skupaj po štiri snope na stran polaga. Ako bi bili pri nas vpeljani ti stroji, bi ne imeli kaj delati. Poželi bi v enem dnevu vse zito od treh ali štiri vasij skupaj.

Ko se pri nas zito posuši, pridejo mlatiči, ter pokajo po štiri, pet ali celo šest tednov. Pohorci opravljajo to delo navadno po zimi, ker se mi ne zdi prav prijetno, mi poljanci pa po letu. Mnogi pa že imamo tudi mlatilnice. Teh navajamo dve vrsti. Ene so na sopar, druge pa gonijo človeške moči. One na sopar so že vpeljane na Murskem polju. V Savinjski dolini najdeš še le samo te za človeške moči. Mlatilnice so hvalevredna iznajdba, ki našim razmeram tudi ugaja. Seveda si te posamezni kmet ne more omisliti, ampak cela vas ali občina skupaj. Delo gre hitro spod rok; to pa je tem boljše, ker so v sedanjem času delavci dragi, hočejo imeti dobro hrano in plačo, večasi pa jih še dobiti ne moreš. Zraven, pa še, ako ti klubuje vreme, in nimaš doma posebne strehe, ti gnije zito na njivi teden za tednom. S strojem pa je žetev v štirih, petih ali šestih